

Sprawozdanie merytoryczne opisowe z działalności Fundacji Biblioteka Ekologiczna w Poznaniu w roku 2020

Fundacja „Biblioteka Ekologiczna” w okresie sprawozdawczym, podobnie jak w latach poprzednich, prowadziła działalność związaną z edukacją ekologiczną, nastawioną w pierwszym rzędzie na uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Z uwagi na panującą pandemię /COVID-19/ w kraju i na świecie skupiała się ona w roku pandemicznym wyłącznie na projektach edukacyjnych, polegających na rozwijaniu przyrodniczych zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez organizację konkursu fotograficznego połączonego z wystawą, prowadzenie warsztatów terenowych dotyczących ochrony przyrody i środowiska oraz bioróżnorodności flory i fauny, a także produkcję filmu przyrodniczego i publikację poradnika ekologicznego.

Fundacja otrzymała dotację na 4 projekty dotyczące powyższej działalności, w ramach konkursu, ze środków budżetowych Miasta Poznania. Z powodu nieustającej pandemii w roku sprawozdawczym, Fundacja musiała jednak zrezygnować z realizacji i zwrócić dotację z jednego projektu pn. „Na ratunek małżom. Część III”, który opierał się w szczególności na współdziałaniu dzieci i młodzieży w tym przedsięwzięciu. Ponieważ szkoły zostały zamknięte, nie było możliwości korzystania z planowanej wcześniej pomocy dzieci i młodzieży. Akcja zbierania małży została jednak przeprowadzona przy pomocy dorosłych wolontariuszy.

I. Projekty sfinansowane ze środków budżetowych Miasta Poznania w ramach działalności ożytku publicznego

I. 1. Konkurs fotograficzny – Rośliny chronione i zagrożone w Polsce

W ramach zrealizowanego projektu pn. „Konkurs fotograficzny – „Rośliny chronione i zagrożone w Polsce”” sfinansowanego ze środków budżetowych miasta Poznania Fundacja zorganizowała konkurs fotograficzny pt. „Rośliny chronione i zagrożone w Polsce”. Skierowany był on do dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu Poznania. Specjalnie przygotowane informacje o konkursie dystrybuowano do szkół poznańskich, co przyczyniło się do licznego udziału dzieci i młodzieży w konkursie. Konkurs miał duży walor edukacyjny, inspirował młodzież szkolną do rozpoznawania gatunków roślin, ich zagrożenia i potrzeb związanych z ochroną.

W konkursie fotograficznym, wzięło udział łącznie 11 szkół podstawowych i ponadpodstawowych, tj. około 100 uczestników. Czynnikiem mobilizującym młodzież do włączenia się do konkursu a zarazem realizacji wszystkich zaplanowanych osiągnięć była możliwość uzyskania jednej z cennych nagród rzeczowych i wyróżnień, ufundowanych w ramach projektu.

Wynikiem/rezultatem konkursu były fotografie roślin chronionych i zagrożonych w Polsce, w tym w okolicach Poznania, wykonane przez dzieci i młodzież ze szkół poznańskich. Nauczyciele/opiekunowie szkolni dostarczyli do Fundacji 78 wybranych, najlepszych fotografii. Komisja konkursowa Fundacji z dostarczonych zdjęć wyłoniła 10 bardzo dobrych prac fotograficznych - w tym 3 jako najlepsze, za które autorzy otrzymali I, II i III nagrodę a 7 pozostałych wyróżnienia równorzędne. Autorzy 10 prac fotograficznych - nagrodzonych i równorzędnie wyróżnionych, otrzymali nagrody rzeczowe – rower, aparat fotograficzny Kodak, tablet i 7 wyróżnień - „Komin HUG UNIQ” i butelkę Active z filtrem do wody. Z uwagi na COVID-19 nagrody i wyróżnienia wręczano indywidualnie w Fundacji w obecności opiekuna szkolnego/rodzica, Prezesa i Skarbnika 27 i 28 10.2020 roku. Nagrodzone zdjęcia są na stronie internetowej Fundacji i na Facebook.

Z otrzymanych prac konkursowych opracowano i przygotowano wystawę fotograficzną, składającą się z 14 wydrukowanych plansz/plakatów. Zostały na nich wyeksponowane fotografie nagrodzone i wyróżnione przez Komisję konkursową Fundacji, a także pozostałe,

ciekawe fotografie wykonane przez uczniów i dostarczone przez opiekunów szkolnych. Z uwagi na COVID-19 wystawa została opracowana w PowerPoint i zamieszczona na stronie internetowej i Facebook Fundacji, a także zawieszona w sali Zespołu Szkół Komunikacji w Poznaniu. Dla potrzeb wystawy w PowerPointcie opracowano odpowiednio fotografie z podpisami i nazwiskami autorów.

Zredagowano informacje o zwycięzcach Konkursu i przekazano do szkół z zaproszeniem na wystawę i indywidualny odbiór nagród i wyróżnień oraz umieszczono na stronie wraz z zaproszeniem i informacją o wystawie, przedstawiającej najlepsze prace fotograficzne, które zostały rozesłane do Dyrekcji Szkół, zainteresowanych jednostek administracyjnych i umieszczone na stronie internetowej Fundacji i Facebook.

Dzieci i młodzież szkolna zdobyła dzięki konkursowi ważne informacje dotyczące świata roślin chronionych i zagrożonych w Polsce i potrzebie ich ochrony. Uczestnicy Konkursu w trakcie wykonywania zdjęć mieli możliwość zapoznania się z obszarami Natura 2000 i użytkami ekologicznymi, z występującymi chronionymi, a także rzadkimi i zagrożonymi gatunkami roślin, ich siedliskami, w których one występują. Fotografowanie pobudziło zainteresowania przyrodnicze dzieci i młodzieży, poszerzyło ich wiedzę zdobytą w szkole. Konkurs zwrócił im uwagę na konieczność ochrony szczególnie cennych elementów przyrody na obszarach chronionych oraz innych seminaturalnych, nieprzekształconych terenach, dzięki zrównoważonej działalności człowieka.

W wyniku realizacji zadania nastąpiło uświadomienie dzieci i młodzieży oraz części dorosłego społeczeństwa na piękno przyrody polskiej, a zwłaszcza Poznania i jego okolic oraz potrzebę jej ochrony. Dzieci i młodzież szkolna przez konieczność wykonania dobrych fotografii ukazujących chronione i zagrożone gatunki roślin wykazała się dużą aktywnością w poznawaniu ich środowiska, a przy tym także piękna przyrody Polski, w tym Poznania. Poprzez zaangażowanie dzieci, problematyka ochrony środowiska została przybliżona również ich rodzicom i najbliższemu otoczeniu, gdyż dzieci podczas fotografowania włączali swych najbliższych do aktywnego poznawania świata przyrody – w tym świata roślin.

Realizacja projektu pozwoliła na wielotorowe promowanie piękna przyrody polskiej. Osiągnięte cele są wynikiem realizowania zadania - zarówno w trakcie wykonywania zdjęć w terenie, ich oceny w szkołach przez opiekunów szkolnych jak i poprzez ich ekspozycję w formie wystawy, a także publikację na stronie internetowej Fundacji i inne formy upowszechniania.

Na wszystkich materiałach konkursowych umieszczane było logo Miasta Poznania z informacją o sfinansowaniu niniejszego projektu ze środków budżetowych Miasta Poznania, na co Fundacja otrzymała akceptację z Gabinetu Prezydenta. W ramach otrzymanej dotacji (9550,00 zł) Fundacja zakupiła nagrody rzeczowe, niezbędne materiały na zorganizowanie konkursu, przygotowanie wystawy. Projekt realizowano od 15 czerwca do 15 listopada 2020 roku.

I. 2. Warta – przyroda rzeki i jej zagrożenia. Produkcja filmu z emisją w telewizji

Otrzymanie dotacji ze środków budżetowych Miasta Poznania umożliwiło Fundacji zrealizowanie filmu pt. „Warta – przyroda rzeki i jej zagrożenia”, który został opracowany i wyprodukowany przez przyrodnika z Fundacji przy wsparciu profesjonalnych filmowców, mających doświadczenie w produkcji filmów edukacyjnych i przyrodniczych.

Promowanie postaw proekologicznych, poszerzenie wiedzy lokalnej społeczności na temat środowiska przyrodniczego, rozwijanie umiejętności prowadzenia obserwacji przyrodniczych na terenie małej ojczyzny i uzmysłowienie szerokiej ogółowi aglomeracji miasta Poznania bioróżnorodności ekosystemu miejskiego, to główne rezultaty tego filmu.

Film pokazuje wieloaspektowy wymiar rzeki, zależność człowieka od środowiska przyrodniczego, sposoby ochrony rzek oraz proste metody bioindykacji. W filmie pokazane są organizmy, które kształtują unikalny ekosystem rzeczny oraz zagrożenia ze strony działalności człowieka, co uświadliwia społeczeństwo na potrzebę ochrony środowiska. Zaprezentowane w filmie treści pomagają zrozumieć potrzebę ochrony środowiska przyrodniczego, bowiem wody rzeczne, które są bardzo często odbiornikiem ścieków, niosą również szereg zagrożeń epidemiologicznych. Prowadzenie aktywnych działań ochrony wód m.in. przez budowanie oczyszczalni ścieków, tłumaczy jak zapobiegać zagrożeniom biologicznym i wirusowym. Zwrócenie uwagi na procesy związane z samooczyszczaniem się wód, funkcje różnych organizmów z tym związanych, powoduje większe docenienie

zależności człowieka od środowiska przyrodniczego, a przedstawienie zależności międzygatunkowych uwrażliwia ludzi na złożoność środowiska przyrodniczego. Pokazanie gatunków bioindykacyjnych pomoże odbiorcy samodzielnie oceniać jakość środowiska przyrodniczego. Film wychodzi naprzeciw oczekiwaniom społecznym, dotyczącym wyjaśnienia procesów kształtujących ich najbliższą okolicę oraz wytłumaczenia jak unikać zagrożeń epidemicznych, chemicznych itp.

Wiele działań chroniących bogate środowisko przyrodnicze rzeki jest finansowanych z pieniędzy publicznych, film pokazuje konieczność prowadzonych tych działań. Prezentowane w filmie treści mają zachęcić ludzi do ochrony środowiska przyrodniczego, bowiem człowiek jest od niego silnie zależny. Pokazywanie bioróżnorodności w sposób pośredni ma za zadanie kształtować postawy proekologiczne. Film, który pokazuje niezwykłą bioróżnorodność lokalnego środowiska zachęca do jego ochrony poprzez promowanie postaw proekologicznych, w tym gospodarkę 'zero odpadów', segregacja odpadów itd.

W treści filmu zawarto informację o otrzymaniu dotacji ze środków budżetowych Miasta Poznania, a link do niego zamieszczono na stronie Fundacji i Facebook. Emisja filmu w lokalnej telewizji (WTK) oraz przygotowanie zestawu 1000 płyt DVD, przyczynia się do podniesienia świadomości ekologicznej ludności miasta Poznania. Informacje zawarte w filmie dotarły do około 100 tys. osób, znajdujących się w zasięgu telewizji lokalnej WTK oraz do licznych grup, które dostaną bezpłatnie płytę DVD z filmem. Na płytach DVD umieszczono logo Miasta Poznania z adnotacją o uzyskaniu dotacji ze środków budżetowych Miasta Poznania. Płytki DVD z filmem są przekazywane bezpłatnie szkołom w Poznaniu i województwie wielkopolskim. Będzie on też wykorzystywany w trakcie zajęć z ochrony środowiska w ramach działalności statutowej Fundacji, związanej z edukacją dzieci i młodzieży szkolnej, uwrażliwiając ich na bogactwo przyrody, a także jej zagrożenia w aglomeracji miejskiej.

Ważnym osiągnięciem filmu jest dostarczenie pomocy dydaktycznej dla szkół, bowiem tematyka filmu może być uzupełnieniem podstawy programowej szkół do nauczania przyrody, biologii czy geografii. Fundacja na realizację tego filmu (rozpoczęcie projektu: 15.06.2020 – zakończenie 15.11.2020) otrzymała dotację w kwocie 28 000,00 zł.

I. 3. Poradnik młodego przyrodnika – Broszura edukacyjna na temat ochrony środowiska z zestawem doświadczeń

W ramach projektu opracowana i wydana została książka pt. „Poradnik młodego przyrodnika” formatu B5 o 44 stronach, w pełnym kolorze, na papierze ekologicznym, która pokazuje skomplikowane zależności występujące w środowisku przyrodniczym. Zaprezentowane zostały w niej eksperymenty, które adresowane są w szczególności do dzieci i młodzieży szkolnej. Poziom trudności eksperymentów został tak przemyślany, aby były one możliwe do wykonania przez młodzież na różnym stopniu zaawansowania przy minimum dostępnych środków. Zdecydowana większość eksperymentów jest możliwa do wykonania nawet w domu. Zrealizowane działanie wychodzi naprzeciw oczekiwaniom nauczycieli i młodzieży szkolnej, poszukujących opisów doświadczeń, które pozwalają badać środowisko przyrodnicze w małej ojczyźnie jaką jest rodzime miasto czy osiedle. Przedstawiony zestaw doświadczeń umożliwia w łatwy sposób zrozumieć treści podawane w szkole a także rozjaśnić treści dostępne w środkach masowego przekazu.

Poradnik jest dystrybuowany bezpłatnie podczas zajęć prowadzonych przez Fundację, dzięki czemu treści przekazane podczas prowadzonych zajęć są utrwalane i pogłębiane podczas samodzielnego wykonywania ćwiczeń. Warto też podkreślić, że treść Poradnika pozwala lepiej zrozumieć obecne problemy związane z zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego oraz mechanizmy prowadzące do jego ochrony. W środkach masowego przekazu bardzo często pojawiają się różne informacje na temat zanieczyszczenia powietrza i wód, zazwyczaj opisywane za pomocą skomplikowanych terminów i wskaźników. Poradnik młodego przyrodnika w sposób zrozumiały wyjaśnia te zagadnienia i pomaga równocześnie zrozumieć sposoby powstawania zanieczyszczeń oraz pokazuje metody przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Treści przedstawione w Poradniku młodego przyrodnika zachęcają w sposób pośredni do życia w sposób zgodny z poszanowaniem środowiska przyrodniczego i zasobów przyrody (gospodarka 'zero waste', segregacja odpadów itd.). Wreszcie jedna część nawiązuje do

wydarzeń ostatnich dni związanych z zagrożeniem epidemiologicznym. Bakterie podobnie jak wirusy są niewidoczne gołym okiem, szerzą wiele różnych chorób. Na przykładzie bakterii pokazane są miejsca ich występowania, metody pracy z bakteriami oraz praktyczne sposoby ich wykorzystywania. Zrozumiale przekazane treści wraz z zestawem doświadczeń uczą odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze a także jasno tłumaczą zagrożenia związane z nieprawidłowym wykorzystywaniem zasobów przyrodniczych.

Książka pt. „Poradnik młodego przyrodnika” wydrukowana została w ilości 1000 egzemplarzy, rozdawana będzie bezpłatnie na zajęciach edukacyjnych z młodzieżą, trafi też do bibliotek szkolnych. Na książeczce umieszczono logo Miasta Poznania z adnotacją o sfinansowaniu projektu ze środków budżetowych Miasta Poznania. Fundacja na realizację projektu (rozpoczęcie 15.06.2020 – zakończenie 15.11.2020) otrzymała dotację w kwocie 14 000,00 zł.

II. Inna działalność pożytku publicznego

II. 1. Zajęcia edukacyjne

COVID-19 spowodował, że Fundacja tylko sporadycznie prowadziła zajęcia warsztatowe z grupami kolonijnymi. Odbyły się one w lipcu i sierpniu z 3 grupami 12-osobowymi w zróżnicowanym wieku od 6 do 12 lat, na terenach nadwarciańskich, w dolinie Cybiny i nad Rusalką. Tematem zajęć była bioróżnorodność środowiska. Fundacja od jednego z organizatorów kolonii otrzymała 300,00 zł, które przeznaczyła na cele statutowe.

II.2. Akcja „Na ratunek małżom”

Pomimo konieczności zrezygnowania z prowadzenia akcji przy udziale dzieci i młodzieży szkolnej, została ona przeprowadzona przy wsparciu wolontariuszy z Fundacji, pracowników firmy PROTE oraz pracowników naukowych i doktorantów Wydziału Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W trakcie spuszczenia wody ze Zbiornika Maltańskiego na odsłaniającym się dnie pozostawały małże, wśród nich szczeżuja wielka, która jest gatunkiem objętym częściową ochroną prawną. Aby umożliwić przeżycie małżom należało je zebrać i przewieźć do innego zbiornika wodnego. Ogółem w czasie dwutygodniowej akcji zebrano ok. 360 kg małży, które po zebraniu zostały przewiezione do stawu Olszak i do Cybiny między zbiornikami. Na akcję przenoszenia małży Fundacja otrzymała zezwolenie z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu.

III. Działalność gospodarcza

III. 1. Seminarium z zakresu ochrony środowiska „Zielono mi”

Spotkania edukacyjne z zakresu ochrony przyrody i środowiska pod hasłem „ZIELONO MI” organizowane są we współpracy z Ośrodkiem Szkoleniowym „WAGART”. Połączone są one z imprezami kulturalnymi, na których przekazywane są również ciekawe formy informacji związane z ochroną środowiska. Odbywają się one w Centrum Kongresowo-Dydaktycznym Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

18 stycznia 2020 roku w imieniu Fundacji wystąpił członek zarządu dr Kamil Szpotkowski. W trakcie spotkania opowiedział on w swojej prelekcji o aktualnych problemach z zakresu ochrony przyrody i środowiska. Przy prezentacji filmu „Flora i fauna w miejskiej dżungli” wspominał także o zagrożeniach cywilizacyjnych, jakie występują w dużych miastach, m. in. wraz z prowadzącym podjął temat o segregacji odpadów.

Na spotkaniu z programem rozrywkowym wystąpił Marcin Wyrostek & Corazon. Program spotkania cieszył się dużym zainteresowaniem odbiorców. Zarząd Fundacji otrzymał od WAGART-u bezpłatne zaproszenia na spotkanie, do rozprawienia wśród osób zaangażowanych w działalność na rzecz ochrony środowiska i ekologii. W seminarium (zaprezentowanym 3 razy w ciągu dnia) wzięło udział ponad 5 tysięcy mieszkańców Wielkopolski. Spotkania takie znacznie poszerzają działania proekologiczne związane z

edukacją społeczeństwa na terenie województwa wielkopolskiego. Jest to przedsięwzięcie samofinansujące, WAGART przekazał Fundacji kwotę w wysokości 3000 zł.

IV. Inne działania

Przez cały okres sprawozdawczy Fundacja zgodnie ze swoim statutem, niezależnie od realizowanych projektów, prowadziła działalność biurową, była w kontakcie ze szkołami oraz z innymi organizacjami pozarządowymi i osobami zainteresowanymi przyrodą i ochroną środowiska.

Rozprowadziła, poprzez Kuratorium w Poznaniu, do szkół broszury edukacyjne i filmy przyrodnicze opracowane, opublikowane i wyprodukowane w ramach dotacji otrzymanych z Urzędu Miasta i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Fundacja od Dolnośląskiego Klubu Ekologicznego, jak co roku, otrzymywała kolejne numery Dwumiesięcznika „Zielona Planeta”.

Fundacja podpisała poparcie dla społecznej kandydatki Zuzanny Rudzińskiej-Bluszcz na Rzecznika Praw Obywatelskich.

Na naszym Facebooku, na prośbę absolwentki Liceum Filmowego przy Warszawskiej Szkole Filmowej, Fundacja bezpłatnie umieściła jej krótki film animowany pt. „Lignum love” promujący ochronę przyrody, nakręcony w tradycyjnej metodzie wycinankowej animacji poklatkowej. Myślimy o współpracy w tym zakresie.

Poznań, 31.12.2020

Prezes Fundacji
/- / prof. dr hab. Ryszard Gołdyn

Skarbnik Fundacji
/ - / dr Halina Szyper